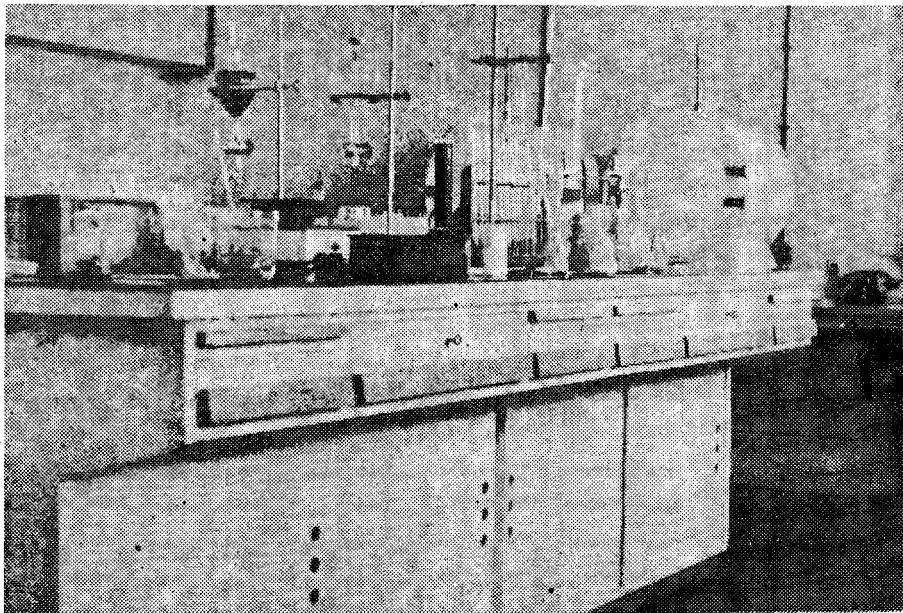

Ing. Zorka Robida, Novo Mesto

NOVOSAGRAĐENA ZADRUŽNA MLJEKARA U NOVOM MESTU ZAPOČELA JE RADOM

Dne 21. X. 1956. u sklopu proslave 10-godišnjice opstanka najstarije poljoprivredne škole u Sloveniji u Grmu kod Novog Mesta otvorena je nova Zadružna mljekara u Novom Mestu, koja je pokusno radila već od 1. travnja 1956. Budući da se mljekara nalazi u metropoli Dolenske, ukratko ćemo vas upoznati s razvojem mljekarstva na tom dijelu Slovenije i s radom nove mljekare.

Laboratorij Zadružne mlekarne (Foto: Ing. D. Salopek)

Kod nas u Dolenskem je mljekarstvo donedavno bilo samo dio seljačkog gospodarstva. Bilo je slabo razvijeno i koliko je god bilo mlijeka, nismo ga shodno upotrebljavali za opću korist. Inače je bilo nekoliko manjih nedovoljno higijenski uređenih mljekara, koje su prerađivale mlijeko u sir i maslac; njihovi proizvodi obično nisu odgovarali standardnim propisima. Te mljekare su otkupljivale mlijeko iz neposredne okoline, i proizvođači su mlijeko sami donosili u mljekare. Proizvođači, koji su bili udaljeniji, nisu ga mogli plasirati. Dolenski proizvođač, koji nije mogao prodavati mlijeko, nije ni obraćao dovoljno pažnje uzgoju muzne stoke; bio je zadovoljan, ako jedna krava daje toliko mlijeka, koliko treba za svoje vlastito domaćinstvo. Do izgradnje Zadružne mljekare u Novom Mestu mljekara u Gomili davala je mlijeko za potrebe tržišta u Novom Mestu. Iz nekoliko niže navedenih brojaka o otkupu mlijeka god. 1955. i 1956. vidimo, da je otkup očigledno porastao.

God. 1955. je bilo otkupljeno mlijeka (litara) u:

siječnju	28.000
veljači	33.000
ožujku	32.798
travnju	25.971
svibnju	50.929
lipnju	82.164
srpnju	78.892
kolovozu	78.583
rujnu	80.396
listopadu	79.628
studenom	49.547
prosincu	70.610

Otkup 1956. godine u

siječnju	92.776
veljači	88.416
ožujku	103.457

travnju, kad je započela pokusnim radom nova mljekara, otkup je poslije toga porastao, i to u:

travnju	106.991
svibnju	161.747
lipnju	186.080
srpnju	183.438
kolovozu	217.864
rujnu	257.703
listopadu	274.232

Stočarstvo u Dolenskom je dosta razvijeno, i nakon rata, iako polako, ipak dobro napreduje. Dosta lijepu stoku i mnogo dobrih muzara imaju naša drž. i zadružna dobra. Staje su općenito još slabo uređene i nehigijenske. Svi napredni stočari došli su do spoznaje, da čistoća, njega i razumna hranidba uvelike utječu na zdravlje životinje i na muznost. Budu li se još okoristili rezultatima službe za kontrolu muznosti kod Kot. zadružnog saveza u Novom Mestu s obzirom na količinu i masti u mlijeku, pa pravilno odabirali najbolje muzne krave za potrebe domaćinstva i uzgoj, te dosljedno izlučivali manje vrijedne krave, uspjeh će biti za nekoliko godina siguran.

Nova Zadružna mljekara otkupljuje mlijeko preko zadruga na području cijelog kotara Novo Mesto osim u Beloj Krajini. Već rano izjutra jure kamioni po selima, da što prije dopreme sabrano mlijeko iz Mirnske doline i područja Št. Jernskog i iz Suhé Krajine. Iz neposredne blizine Novog Mesta dopremaju vozari mlijeko iz pojedinih sela. Dopremljeno mlijeko se odmah pasteurizira za konzum, a ostalo se prerađuje u sir, vrhnje, maslac i maslo, skutu i kazein.

Za uspjeh mljekare nije važna sama količina, nego još više kvaliteta, jer se samo od zdravog, čistog, nezaraženog mlijeka mogu dobiti dobri standardni mliječni proizvodi. Mljekara je prvih mjeseci rada već prilično uspjela davanjem uputa o mužnji i predaji mlijeka i to svakom pojedinom stočaru koji predaje mlijeko, i predavanjima te stalnim nadzorom po selima. Ipak je to tek pionirski posao, pa treba mnogo dobre volje kod stočara i stručnog osoblja u mljekari, da se poboljša higijena u stajama kod dobivanja i rukovanja mlijekom. Inače je mlijeko u Dolenskom prvo po procentu masti u Sloveniji.